

Samarbeid om språkutvikling

Praktiske tips for foreldre og pedagoger

Bruken av et språk omfatter å lytte, snakke, lese og skrive, samt muntlig forståelse av både språk og skrevet tekst. Et barn med språkvansker kan derfor stå overfor utfordringer på ett eller flere av disse områdene. Logopeden hjelper barn med å mestre utfordringer knyttet til språk og kommunikasjon.

Ettersom det er stor variasjon i årsaker, komorbiditet og utviklingstempo, er det nødvendig med en individuelt tilpasset og helhetlig tilnærming til språkforstyrrelser og -forsinkelser. Samarbeid mellom logopeder og andre yrkesgrupper og ikke minst barnets foreldre/omsorgspersoner og lærere er avgjørende for å få en helhetlig forståelse av den enkeltes behov.

Det er to viktige grunner til å involvere personer i barnets omgivelser i taleterapien. Logopeden trenger kunnskap om barnets situasjon hjemme og på skolen, og foreldre, omsorgspersoner og lærere bør veiledes i integreringen av språkutvikling i de daglige rutinene. Hvordan kan støtte til språkferdigheter bli en enkel vane i hverdagen?

Hvordan fremmes barnets språkutvikling i hverdagen?

✓ **En vanlig øvelse er å fortelle om hverdagssituasjoner.** Som forelder holder du ofte på med oppgaver som klesvask, matinnkjøp og matlaging, og som småbarnsforelder gjør du som regel slike ting i barnets nærvær. Så ikke utfør oppgavene i taushet, men tenk høyt og sett ord på det du gjør.

Det kan virke åpenbart og enkelt, men du bruker faktisk mye språk i løpet av en dag som du kan dele med barnet ditt. Barn trenger å høre ord flere ganger før de bruker dem. For barn med en språkforsinkelse er slik gjentakelse enda viktigere.

✓ **Når vi er inne på gjentakelse, er omformulering en annen nyttig strategi.** Det involverer å gjenta det barnet har sagt, men med korrigeringer eller utvidelser som viser riktig bruk. Målet er å gi barnet en mer kompleks og presis versjon av den opprinnelige ytringen uten å påpeke feil direkte, som en naturlig og støttende måte å styrke språkinnlæringen på.

Hvis barnet for eksempel sier: "Vovvoven løpe", kan omsorgspersonen svare: "Ja, voffen løper." Svaret har riktig grammatisk oppbygning og tilfører setningen mer detalj, samtidig som det er positivt og engasjerende. Fokuset er også rettet mot kommunikasjon snarere enn korrigering.

✓ Hvis du bruker noen minutter hver dag på uforstyrret interaksjon én til én med barnet, kan det gjøre enorm forskjell, ikke bare for læringen, men også for riktig bruk av ordene. Se gjerne i bøker eller blader sammen. Gjør det til en vane å lese godnatteventyr hver kveld for å fremme (utvidelse og riktig bruk av) ordforrådet.

✓ Det kan være svært effektivt å fremme språkutviklingen ved å peke på bilder og beskrive det du ser. Det er ikke nødvendig å fokusere så mye på å lese teksten fra begynnelse til slutt. Bla igjennom sidene, utforsk boken, og bare snakk sammen om det dere ser.

✓ Et siste forslag til ting dere kan gjøre sammen, er **lek, som å blåse såpebobler, gjemsel eller sang**. Det kan bedre samhandling og kommunikasjon og bidra til at barnet utvikler sine språk- og taleferdigheter.

Det er til syvende og sist den individuelle forstyrrelsens eller forsinkelsens natur som avgjør hvilke tiltak og aktiviteter som er mest hensiktsmessige for å oppnå gode resultater. Men i de fleste tilfeller kan tipsene som er nevnt her, være et nyttig utgangspunkt for å fremme språkutviklingen i hverdagen.

Patricia Ybarra, MS, CCC-SLP og leder for forskning i Pearson